

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000213

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-04-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Науменко Наталія Вікторівна

2. Nataliia V. Naumenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 13.00.04

Назва наукової спеціальності: Теорія і методика професійної освіти

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 08-04-2025

Спеціальність за освітою: 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.053.01

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35.01, 14.35.07, 14.35.09

Тема дисертації:

1. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків
2. Theoretical and methodological bases of training future primary school teachers to organize a safety-oriented educational environment in conditions of risks

Реферат:

1. У дисертації розкрито теоретико-методологічні засади формування готовності майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків на основі системного, інтеграційного, синергетичного, особистісно-орієнтованого, екологічного, культурологічного, аксіологічного, компетентнісного, діяльнісного, ноксологічного, ергономічного та екологопсихологічного підходів. Аналіз наукових досліджень у різних напрямках дозволив з'ясувати стан наукової дослідженості проблеми професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків. Констатовано, що організація безпекоорієнтованого освітнього середовища є стратегічним орієнтиром сучасної освіти та передбачає створення системи умов

психосоціального, дидактичного і просторово-предметного характеру, що забезпечують можливості для прогнозування, виявлення, оцінки, управління та усунення різних видів небезпек та ризиків, що можуть вплинути на критерії якісної освіти: створення сприятливих умов для саморозвитку особистості; розвитку її фізичного, емоційного, особистісного, інтелектуального, духовно-морального потенціалу; забезпечення емоційного благополуччя; збереження і зміцнення фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я; комфортного навчання і праці учасників освітнього процесу. В умовах сучасних ризиків, що спричинені зміною соціально-політичного життя в країні, пандемією COVID-19, військовою агресією, забрудненням навколишнього середовища, інформаційно-психологічними операціями, безпека, збереження життя і здоров'я дітей набуває провідної ролі у становленні моделі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи, здатних забезпечувати рівні, належні та безпечні умови здобуття освіти та організації безпечного освітнього середовища. Визначено категоріально-поняттєвий апарат дослідження, що представлений двома групами дефініцій. Перша група дефініцій зв'язана з визначенням сутності термінів – «безпека», «безпека людини», «освітні ризики», «освітнє середовище», «безпечне освітнє середовище», «учитель початкової школи», «майбутній учитель початкової школи». Друга група визначає поняття, що уточнюють зміст і структуру професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи – «підготовка», «професійна підготовка», «готовність», «компетентність», «професійна компетентність», «професійна діяльність». Презентовано авторське тлумачення поняття «готовність майбутнього вчителя початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків» як складне інтегративне утворення особистості, що включає в себе особистісну, психологічну, здоров'язбережувальну, інклюзивну, теоретичну, практичну готовність та складається з мотиваційно-ціннісного, когнітивнокомунікаційного, операційно-діяльнісного і особистісно-рефлексивного компонентів, що характеризуються мотивами та переконаннями до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків, психологопедагогічними, методичними знаннями та вміннями, особистісно-професійними властивостями, що спрямовані на формування безпечних, комфортних та здорових умов освітнього середовища, яке забезпечує оволодіння учнями компетентностями, необхідними для життя, формування культури безпечної та здорової поведінки. Науково обґрунтовано методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків: визначити мету і завдання, принципи, педагогічні умови, дидактичний інструментарій (форми, методи, засоби, технології), ефективні способи і механізми діагностики і корекції результатів цього процесу. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові (системний, інтегративний, синергетичний) і конкретнонаукові (особистісно-орієнтований, діяльнісний, середовищний, культурологічний, аксіологічний, компетентнісний, нохологічний, ергономічний, еколого-психологічний) наукові підходи. Розроблено авторську концепцію професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків, підґрунтя якої становлять ідеї про те, що: 1) удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи з урахуванням сучасних викликів і потреб суспільства, здатних організувати безпекоорієнтоване освітнє середовище, виявляти, аналізувати та оцінювати ризики в освітньому процесі, запроваджувати заходи попередження наслідків негативного впливу факторів навколишньої дійсності на життя і здоров'я учасників освітнього процесу;

2. The thesis reveals the theoretical and methodological foundations of forming the readiness of future primary school teachers to organize a safety-oriented educational environment in a risky environment based on systemic, integrative, synergistic, personality-oriented, ecological, cultural, axiological, competence, activity, noxological, ergonomic, and ecological-psychological approaches. The analysis of scientific research in different areas has made it possible to determine the state of scientific research on the problem of professional training of future primary school teachers to organize a safety-oriented educational environment under conditions of risks. It has been stated that the organization of a safety-oriented educational environment is a strategic guideline for modern education and involves the creation of a system of psychosocial, didactic, spatial and subject conditions that provide opportunities for predicting, identifying, assessing, managing and eliminating various types of hazards and

risks that may affect the criteria for quality education: creating favorable conditions for selfdevelopment of the individual; development of his or her physical, emotional, personal, intellectual, spiritual and moral potential; ensuring the safety of the child. In the context of current risks caused by changes in socio-political life in the country, the COVID-19 pandemic, military aggression, environmental pollution, information and psychological fakes, safety, preservation of children's lives and health is playing a leading role in the formation of a model of professional training of future primary school teachers capable of providing equal, appropriate and safe conditions for education and organizing a safe educational environment. The categorical and conceptual apparatus of the study is defined, which is represented by two groups of definitions. The first group of definitions is related to the definition of the essence of the terms: "safety", "human safety", "educational risks", "educational environment", "safe educational environment", "primary school teacher", "future primary school teacher". The second group defines the concepts that clarify the content and structure of the professional training of future primary school teachers - "training", "professional training", "readiness", "competence", "professional competence", "professional activity". The author's interpretation of the concept of "future primary school teacher's readiness to organize a safety-oriented educational environment under conditions of risks" as a complex integrative personality formation, which includes personal, psychological, healthpreserving, inclusive, theoretical, practical readiness and consists of motivational and value, cognitive and communicative, operational and activity, and personal and reflective components, characterized by motives and beliefs to organize a safety-oriented educational environment, is presented. The methodological foundations of professional training of future primary school teachers to organize a safety-oriented educational environment in a risky environment are scientifically substantiated: the purpose and tasks, principles, pedagogical conditions, didactic tools (forms, methods, means, technologies), effective ways and mechanisms for diagnosing and correcting the results of this process are determined. The methodological basis of the study is based on general scientific (systemic, integrative, synergistic) and specific scientific (personality-oriented, activity-based, environmental, cultural, axiological, competence, noxological, ergonomic, ecological and psychological) scientific approaches. The author's own concept of professional training of future primary school teachers to organize a safety-oriented educational environment in conditions of risks is developed, which is based on the following ideas 1) improving the professional training of future primary school teachers, taking into account the current challenges and needs of society, capable of organizing a safety-oriented educational environment, identifying, analyzing and assessing risks in the educational process, introducing measures to prevent the consequences of the negative impact of environmental factors on the life and health of participants in the educational process changes the educational priorities of professional training; 2) training of future primary school teachers to organize a safety-oriented educational environment in a risky environment should meet the requirements for the professional training of primary school teachers, which are reflected in the state legislation on higher and general secondary education, the professional standard of primary school teachers, taking into account modern educational challenges and risks to the life and health of participants in the educational process in a difficult epidemiological situation and military aggression.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Науменко Н. В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків: теоретико-методологічний аспект :

монографія / Н.В. Науменко. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2024. – 348 с.

- Бойчук Ю. Д., Науменко Н. В. Духовне здоров'я: науковий аналіз поняття. Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження : кол. монографія / за заг. ред. Ю. Д. Бойчука ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2017. С. 16–26.
- Sheykina N. V., Naumenko N. V., Barannyk M. O. The Impact of COVID-19 Pandemic on the Universities Pedagogical Staff : Monograph. Saarbrucken : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2023. 80 p.
- Романовський О. Г., Кайдалова Л. Г., Романовська О. О., Науменко Н.В. Цифрові освітні технології у підготовці майбутніх викладачів вищої школи в умовах карантину. Інформаційні технології і засоби навчання. 2022. Т. 87, № 1. С. 255–277.
- Науменко Н. Безпекоорієнтоване освітнє середовище як психологопедагогічна проблема в контексті початкової освіти. Acta Paedagogica Volynienses. 2024. № 1. С. 30–36.
- Науменко Н. В. Сутність феномену «безпека людини» в контексті освітніх ризиків і загроз. Інноваційна педагогіка. 2024. Вип. 67, т. 1. С. 217–220.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойчук Юрій Дмитрович
2. Yurii D. Boichuk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8583-5856

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Міненко Антоніна Олексіївна

2. Antonina O. Minenok

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5517-0574

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, буд. 53, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Демченко Ірина Іванівна

2. Iryna I. Demchenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.03, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4302-7564

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Комар Ольга Анатоліївна

2. Olga Komar

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0289-2359

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бойчук Юрій Дмитрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Зеленська Людмила Дмитрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Новолокін Антон Володимирович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна